
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4

Ändringar i kyrkoordningen

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 8 juni 2021

Antje Jackelén

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen, som är uppdelad i två separata avsnitt, föreslås följande ändringar:

- ◆ I första avsnittet föreslås ändringar i 31 och 32 kap. kyrkoordningen som innebär att den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som därefter vigs till diakon inte längre får utöva uppdraget som präst. På motsvarande sätt ska gälla att den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som därefter vigs till präst inte längre får utöva uppdraget som diakon.
- ◆ Det andra avsnittet avser övriga ändringar. Det föreslås dels ett förtydligande av beräkningsgrunden avseende kostnadsutjämning för kyrkobyggnader i 44 kap. kyrkoordningen, dels tillägg i 54 kap. kyrkoordningen för att erinra om vissa tystnadsplikter enligt lag samt en konsekvensändring till följd av dessa tillägg.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Innehåll

1 Byte av uppdrag inom vigningstjänsten.....	3
1.1 Förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
1.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	3
1.3 Ärendet och dess beredning	4
1.4 Bakgrund.....	4
1.4.1 Inledning	4
1.4.2 Gällande bestämmelser	5
1.5 Överväganden och förslag	6
1.6 Ikraftträdande.....	10
1.7 Konsekvenser.....	10
1.8 Kommentarer till bestämmelserna i kyrkoordningen.....	11
2 Övriga ändringar och rättelser	12
2.1 Förslag till kyrkomötesbeslut.....	12
2.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen	12
2.3 Ärendet och dess beredning	14
2.4 Överväganden och förslag	14
2.4.1 Förtydligande av beräkningsgrunden avseende kostnadsutjämning för kyrkobyggnader	14
2.4.2 Erinran om tystnadsplikter enligt lag.....	14
2.5 Ikraftträdande.....	15
2.6 Konsekvenser.....	15
2.7 Kommentarer till bestämmelserna i kyrkoordningen.....	16
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	17

1 Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

1.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

1.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 31 kap. 1 § och 32 kap. 1 § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 kap.

1 §

Behörig att utöva uppdraget som präst är den som har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel.

Den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon får inte utöva uppdraget som präst.

32 kap.

1 §

Behörig att utöva uppdraget som diakon är den som har vigts till diakon i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel.

Den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst får inte utöva uppdraget som diakon.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2022.

1.3 Ärendet och dess beredning

Kyrkomötet gav med anledning av motion 2014:15 kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda vad som bör gälla när en person är behörig att utöva både uppdraget som präst och uppdraget som diakon (TU 2014:3, KmSkr 2014:7).

Två promemorior upprättade inom kyrkokansliet – *Byte av uppdrag inom vigningstjänsten* – har remitterats, den första promemorian i november 2019 och den andra i november 2020. I den först remitterade promemorian presenterades två alternativ och efter bearbetning med hänsyn till inkomna synpunkter lämnades i den andra promemorian förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Promemoriorna har remitterats till samtliga 13 stift, två församlingar och pastorat i varje stift samt till sju övriga remissinstanser. Remissvar på den andra remissen har inkommit från de 13 stift, 14 av 26 församlingar/pastorat samt från Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar, Svenska kyrkans överklagandenämnd och Kyrkans Akademikerförbund. Remissyttrandena över båda remisserna och sammanställningar av dessa finns tillgängliga i ärendet (Ks 2014-1310).

1.4 Bakgrund

1.4.1 Inledning

Vid kyrkomötet 2014 lämnade biskop Ragnar Persenius en motion (2014:15) angående *Byte av uppdrag inom vigningstjänsten*. Motionen hade föregåtts av diskussioner i biskopsmötet och dessförinnan hade biskopsbrevet *Kallad till diakon och präst i Svenska kyrkan* kommit. Biskopsbrevet hade lett till en debatt angående byte av och växling mellan uppdrag inom vigningstjänsten. De frågor som aktualiserades hade sin grund i att det i kyrkoordningen inte finns några bestämmelser om vad som gäller när någon som är behörig att utöva ett uppdrag inom vigningstjänsten, diakon eller präst, vigs även till det andra uppdraget, exempelvis angående behörigheten att anställas på befattning som diakon eller präst eller när brott mot vigningslöftena ska prövas.

I nämnda motion föreslogs nya bestämmelser i kyrkoordningen för byte av uppdrag inom vigningstjänsten. Kyrkomötet beslutade med anledning av motionen att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vad som bör gälla när en person är behörig att utöva både uppdraget som präst och som diakon (KmSkr 2014:7). Kyrkostyrelsen beslutade därefter om utredningen *Byte av uppdrag inom vigningstjänsten* (Ks 2014-1310) som skulle beredas med särskild hänsyn till teologiska aspekter.

Utredningen resulterade i en promemoria som angav två alternativa möjligheter att hantera den fråga som uppdraget från kyrkomötet avsåg och remitterades i november 2019. Remissutfallet visade sammanfattningsvis på att det inte fanns stöd för att den som har vigts först till ett uppdrag inom vigningstjänsten och sedan till ett annat ska kunna växla mellan uppdragen.

En andra promemoria remitterades i november 2020 med föreliggande förslag till kyrkoordningsändringar som innebär att efter en andra vigning, till präst eller till diakon, får den som vigts inte utöva det tidigare uppdraget inom vigningstjänsten. I promemorian föreslogs även att det ska vara möjligt att, när synnerliga skäl finns, återgå till det första uppdraget, men detta fick inte stöd hos remissinstanserna och är därför inte en del av kyrkostyrelsens förslag till kyrkoordningsändringar.

1.4.2 Gällande bestämmelser

De bestämmelser i kyrkoordningen som anger vem som är behörig eller kan förklaras behörig att utöva uppdrag inom vigningstjänsten finns vad gäller uppdraget som präst i kapitel 31 och uppdraget som diakon i kapitel 32. I den första bestämmelsen i respektive kapitel anges att behörig att utöva uppdraget som präst respektive diakon är den som har vigts till präst respektive diakon i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel. De närmast följande bestämmelserna beskriver villkoren för behörigförklaring av präst eller diakon från en annan kyrka.

Det finns inte någon bestämmelse som anger om den som har vigts både till diakon och till präst är behörig att utöva båda uppdragen eller vad som ska gälla angående utövande av det tidigare uppdraget.

För uppdraget som biskop gäller däremot att enbart den som är prästvigd kan vigas till biskop och samtliga bestämmelser som gäller behörighet att utöva uppdraget som präst gäller också för uppdraget som biskop. Behörighetsfrågorna för den som har vigts både till diakon och till präst har inte på motsvarande sätt reglerats i kyrkoordningen.

I 34 kap. 8 § anges att endast den som är behörig att utöva uppdraget som präst enligt bestämmelserna i 31 kap. får vara anställd som präst. Vidare sägs att endast den som är behörig att utöva uppdraget som diakon enligt bestämmelserna i 32 kap. får vara anställd som diakon eller på en befattning med benämning där ordet diakon ingår eller en där sådan behörighet på annat sätt har angetts som villkor för anställning. Av detta följer att bestämmelserna i 8 kap. om prästers och diakoners deltagande i val av biskop avser dem som är behöriga att utöva respektive uppdrag. Motsvarande gäller bestämmelser i 9 kap. om domkapitlets sammansättning där det också finns vissa bestämmelser som särskilt avser präster respektive diakoner.

I 31 kap. 9 § respektive 32 kap. 9 § föreskrivs att den som är eller har varit behörig att utöva uppdraget som präst respektive diakon har tystnadsplikt för vissa uppgifter. Tystnadsplikten skiljer sig åt mellan präster och diakoner. Prästens tystnadsplikt för uppgifter som han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård är absolut. Diakonens tystnadsplikt för sådant som han eller hon har fått veta under enskild själavård gäller inte när personen i fråga medgett att uppgiften lämnas ut, vid kallelse att vittna under ed i domstol, när uppgifts-, informations- eller anmälningsskyldighet enligt lag föreligger eller när anmälningsplikt enligt kyrkoordningen föreligger.

I övrigt finns i kyrkoordningen ett flertal bestämmelser som anger att endast den som är behörig att utöva uppdraget som präst får fullgöra uppgifter på gudstjänstlivets område som hör samman med prästens särskilda uppdrag avseende Ordet och sakramentsförvaltningen. Behörigheten är knuten till vinningen och inte till en anställning. De bestämmelser som rör obehörigförklaring, 11 och 12 §§ i kapitlen 31 och 32, gäller vigningstjänsten som helhet och inte bara ett av uppdragen, vilket innebär att den som är vigd både till diakon och till präst efter en obehörigförklaring inte får utöva något av uppdragen.

1.5 Överväganden och förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Ett nytt andra stycke införs i 31 kap. 1 § som anger att den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon inte får utöva uppdraget som präst. Motsvarande bestämmelse införs i 32 kap. 1 § genom ett nytt andra stycke som anger att den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst inte får utöva uppdraget som diakon.

Ändrade paragrafer: 31 kap. 1 § och 32 kap. 1 § kyrkoordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag vad gäller nytt andra stycke i 31 kap. 1 § respektive i 32 kap. 1 §. Promemorian innehåller också ett förslag till tredje stycke i samma bestämmelser med innebörden att domkapitlet, om det finns synnerliga skäl, ska kunna besluta att en präst eller diakon får återgå till att utöva det uppdrag till vilket han eller hon tidigare vigts. Detta förslag finns inte med i kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna: En majoritet av dem som besvarat remissen har tillstyrkt promemorians förslag att införa ett nytt andra stycke dels i 31 kap. 1 §, dels i 32 kap. 1 §. Dessa förslag tillstyrks av elva stift och avstyrks av två, *Linköpings* och *Växjö stift*. Förslagen tillstyrks även av *Ansvarsnämnden för biskopar*, *Överklagandenämnden* och *Kyrkans Akademikerförbund*.

Förslaget vad gäller nytt andra stycke i 31 kap. 1 §, att den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon inte får utöva uppdraget som präst, tillstyrks därtill av åtta församlingar och pastorat medan det avstyrks av sex församlingar och pastorat.

Förslaget gällande nytt andra stycke i 32 kap. 1 §, att den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst inte får utöva uppdraget som diakon, tillstyrks av tolv församlingar och pastorat och avstyrks av två pastorat.

Promemorians förslag om att domkapitlet, om synnerliga skäl föreligger, ska få besluta om undantag från bestämmelsen i andra stycket tillstyrks av sju remissinstanser varav två församlingar och fem stift nämligen *Karlstads*, *Luleå*, *Lunds*, *Strängnäs* och *Västerås stift*. Förslaget avstyrks av 16 remissinstanser varav åtta församlingar och pastorat samt sju stift nämligen *Göteborgs*, *Härnösands*, *Linköpings*, *Stockholms*, *Uppsala* och *Visby stift* och därtill *Överklagandenämnden*.

Det tidigare uppdraget får inte utövas

En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget till nytt andra stycke i 31 kap. 1 § respektive i 32 kap. 2 §. *Göteborgs stift* skriver att den som i präst- eller diakonvigning får ett nytt uppdrag därmed definitivt och oåterkalleligt lämnar sitt tidigare uppdrag. Det är alltså fråga om en irreversibel ändring som medför att det tidigare uppdraget aldrig mer får utövas. *Visby stift* anger som sin uppfattning och förståelse att avsikten med de nya tilläggen till paragraferna är att tydliggöra att det inte ska vara möjligt att växla mellan uppdragen som diakon och präst eller återgå till att utöva det tidigare uppdraget. *Visby stift* anser därför att det är önskvärt att avsikten med de nya tilläggen i paragraferna förtydligas i kommentarerna till kyrkoordningen.

Flera församlingar respektive pastorat tillstyrker förslaget bland annat *Borås pastorat*, *Högalids församling*, *Ronneby pastorat*, *Täby församling* och *Åmåls församling*. *Kyrkans Akademikerförbund* framför i sitt remissvar att förslaget följer förbundets principiella hållning att uppdragen inom vigningstjänsten inte ska betraktas som

inbördes utbytbara utan vara uppdrag i sin egen rätt. *Svenska kyrkans överklagandenämnd* har inte något att erinra mot förslaget.

De remissinstanser som avstyrker andra stycket i 31 kap. 1 § respektive i 32 kap. 1 § anger olika skäl för detta. *Linköpings stift* och *Linköpings domkyrkopastorat* anser att Svenska kyrkan ska se det som en tillgång att en person har både utbildning som diakon och präst i stället för att göra ett problem av kompetensen.

Fem remissinstanser anser att en präst inte kan vigas till diakon och avstyrker antingen enbart 31 kap. 1 § andra stycket eller både den bestämmelsen och 32 kap. 1 § andra stycket. *Kalmar pastorat* anser att vinning av en redan prästvigd eller biskopsvigd till diakon är dålig ämbetsteologi och gör det otydligt för människor vem det är de möter. Att bli diakon, präst eller biskop är inte en administrativ process utan en liturgisk handling. Det sker något när en person vigs och det går inte att göra det som Herren har gjort ogjort bara för att det skrivs in i kyrkoordning eller reglementen. *Kungälv-Ytterby församling* framför att något konkret behov av den föreslagna ändringen av 31 kap 1 § kyrkoordningen tycks inte finnas. Det saknas en grundlig teologisk analys av vad en sådan förändring medför vilket är nödvändigt om en sådan förändring ska genomföras i Svenska kyrkan, inte minst att uttömmande belysa frågan vad som sker i en diakonvigning av en präst. *Svenska Gustafs församlingen i Köpenhamn* lämnar följande synpunkt. Att lämna vinningstjänsten som präst för att vigas till diakon skapar en otydlighet om vinningens identitet och uppdrag och är inte förenligt med allmänkyrklig praxis. Om en präst eller biskop skulle vilja byta till diakonens uppdrag behövs ingen vinning, eftersom uppdragen som präst och biskop redan rymmer diakonens kallelse till tjänst. Den präst som känner kallelse till diakon kan då söka tjänst som präst ”med diakonal inriktning”.

Tystnadsplikten

Flera remissinstanser anger i sina svar olika aspekter av tystnadsplikten som de anser behöver beaktas. *Strängnäs stift* framhåller att det är av största vikt att uppgifter som mottagits i det tidigare uppdraget som präst eller diakon för all framtid omfattas av den tystnadsplikt som då gällde för uppgifterna. *Täby församling* tillstyrker att tystnadsplikten ska följa det uppdrag som diakonen eller prästen utövar.

Kyrkans Akademikerförbund välkomnar förslaget men betonar vikten av att det tydliggörs att tystnadsplikten måste följa det uppdrag under vilket information gavs. Det bör tydligt framgå att respektive uppdrags tystnadsplikt gäller för den information som mottagits under aktuellt uppdrag och att aktuell tystnadsplikt gäller livet ut.

Överklagandenämnden och *Ansvarsnämnden för biskopar* framhåller att det är av vikt att bestämmelserna om tystnadsplikt blir tydliga eftersom olika regler gäller för präster och diakoner. I promemorian har klargjorts att tystnadsplikten ska följa respektive uppdrag inom vinningstjänsten och att uppgifter som personen har fått veta i sitt tidigare uppdrag som präst eller diakon omfattas för all framtid av den tystnadsplikt som då gällde för uppgifterna. Ansvarsnämnden ställer frågan om det behöver tydliggöras genom ändringar i 31 kap. 9 § och 32 kap. 9 § och *Överklagandenämnden* anser att tydliggörande genom sådana ändringar är den lämpliga lösningen.

Ekumeniskt samråd

Några remissinstanser poängterar att det är nödvändigt med ekumeniskt samråd eftersom förändringen berör vinningstjänsten eller ämbetet. *Göteborgs, Växjö och Strängnäs stift* anser att ekumeniskt samråd bör ske. *Strängnäs stift* ser fram emot

kyrkostyrelsens samråd i frågan om ämbete och ämbetserkännande med övriga kyrkor utifrån förslaget om byte av uppdrag inom vigningstjänsten.

Dellenbygdens pastorat och *Södra Kållands pastorat* lyfter också frågan om ekumeniskt samråd. Södra Kållands pastorat anger att för en kyrka som ingått ekumeniska överenskommelser kring förståelsen av ämbetet är förändringar av den art som promemorian skisserar också ekumeniska frågor som kräver ekumeniska konsultationer. Sådana överläggningar har uppenbart inte förts utan, heter det, detta blir en senare fråga för kyrkostyrelsen att avgöra om det behövs eller inte. Pastoratet ifrågasätter om det inte var detta man förband sig i och genom Borgåöverenskommelsen, att beslut och förändringar som rör ämbetet och förståelsen av ämbetet skulle föregås av just sådana överläggningar.

Övrigt

I de remissvar som nämner frågorna om återkallande av vigsselförordnande när präst vigs till diakon och återlämnande av diakonemblem finns genomgående stöd för vad som anges i den remitterade promemorian.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsen anser att kyrkoordningen bör kompletteras med bestämmelser angående behörigheten inom vigningstjänsten när en person som är behörig att utöva endera av uppdragen som diakon eller präst vigs till det andra uppdraget. Bestämmelserna ska klargöra vad som gäller vid handläggningen av behörighetsärenden och obehörighetsärenden i domkapitlet och skapa förutsättningar för tydlighet i församling och för den enskilda person som har vigts både till diakon och till präst.

I inledningen till kyrkoordningens sjunde avdelning, *Kyrkliga uppdrag och befattningar*, ges en koncentrerad framställning av det som utgör grunden och sammanhanget för det som är reglerat i kapitlen 30–32 om uppdragen som biskop, präst och diakon.

Kyrkans vigningstjänst eller ämbete är en tjänst i och för församlingen. Vigningen sker i församlingens gemenskap och tjänsten fullgörs i församlingen. Kyrkans kallelse och vigning av särskilda personer till livslång tjänst syftar till församlingens andliga uppbyggelse och ska rusta församlingen för dess uppdrag i världen. [...] Biskopens uppdrag är ett tecken på kyrkans kontinuitet genom tiderna, kyrkans enhet och universella gemenskap. [...] Prästens uppdrag är ett tecken på att den kristna församlingen och tron får sin andliga näring när Ordet förkunnas och sakramenten delas ut. [...] Diakonen är genom sin gärning ett barmhärtighetens tecken i både församlingen och samhället.

I kyrkohandbokens vigningsordningar framträder sambandet mellan de olika ordningarna. De är uppbyggda på samma sätt och ger i mycket uttryck för att de avser en gemensam vigningstjänst som rymmer tre olika uppdrag. Det som principiellt gestaltas genom kyrkohandbokens vigningsordningar kan sägas ha fullföljts genom den i stor utsträckning parallella reglering av uppdragen som biskop, präst och diakon som genomfördes när beslut fattades om kyrkoordningen.

Vigningstjänsten är ett tecken i församling och samhälle som visar på det som är kyrkans gemensamma uppdrag och varje döpts ansvar. På kyrkans kallelse vigs präster och diakoner till livslång tjänst som syftar till församlingens andliga uppbyggelse och till att rusta församlingen för dess uppdrag i världen. De två uppdragen har både gemensamma uppgifter och är skilda åt. Uppdragens personliga och

livsvaraktiga karaktär innebär att de inte är beroende av innehav av en viss befattning eller tjänst.

KsSkr 2021:4

Det tidigare uppdraget får inte utövas

I de föreslagna bestämmelserna görs det tydligt att ett nytt uppdrag inom vignings-tjänsten medför att man lämnar det tidigare uppdraget. Hittills har det handlat om att diakoner har vigts till präster, vilket enligt förslaget kommer att anges i kyrkoordningen och därtill att en präst kan vigas till diakon.

Kyrkostyrelsen ser i Svenska kyrkans svar på det ekumeniska dokumentet, *Baptist, Eucharist and Ministry*, BEM, år 1985, en tydlig beskrivning av det treledade ämbetet eller vigningstjänsten.

En luthersk kyrka kan mycket väl acceptera ett ämbete med olika funktioner, men dessa får inte uppfattas på ett hierarkiskt sätt i den meningen att vissa funktioner i ett överordnat ämbete delegeras till ett underordnat.

Detta uttrycks också i inledningstexten till kyrkoordningens 25 kap. om vignings-handlingarna:

Vigningarna till biskop, präst och diakon är likvärdiga uttryck för evangeliets fullhet och kyrkans sändning utifrån evangeliet.

Den reglering i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslår följer Svenska kyrkans syn på vigningstjänsten nämligen att det finns *en* vigningstjänst som är treledad och där uppdragen inom vigningstjänsten är teologiskt parallellställda. Att uppdragen inom vigningstjänsten är teologiskt parallellställda kommer inte till uttryck om det enbart skulle vara möjligt för en diakon att vigas till präst och det inte skulle vara möjligt för en präst att vigas till diakon. Uppdragen innebär dock olika befogenheter och ansvar, vilket kräver reglering av vad som ska gälla när en diakon viges till präst och en präst viges till diakon. Den som i präst- eller diakonvigning får ett nytt uppdrag lämnar definitivt och oåterkalleligt sitt tidigare uppdrag och är inte längre behörig att anställas på en befattning med det tidigare uppdraget. Den präst som vigts till diakon får inte längre utföra sådant som enligt kyrkoordningen hör till uppdraget som präst. Det handlar inte om någon obehörigförklaring avseende det tidigare uppdraget och benämningen ”får inte utöva” ska därför användas för det tidigare uppdraget.

Vid tillämpningen av 12 § om obehörigförklaring i 31 och 32 kap. ska domkapitlet vid prövningen av om någon har brutit mot sina vigningslöften förhålla sig till de löften som den enskilda prästen respektive diakonen har avgivit. Kyrkostyrelsen delar den bedömning som flera remissinstanser gett uttryck för att den som är vigd både till diakon och präst, vid prövning av frågan om brott mot vigningslöfterna, ska prövas både gentemot avgivna diakon- och prästlöften. Den präst eller diakon som förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst blir även obehörig att utöva det tidigare uppdraget inom kyrkans vigningstjänst.

De föreslagna bestämmelserna gäller även den som tidigare, dvs. före det att de föreslagna ändringarna börjar gälla, har vigts både till uppdraget som diakon och till uppdraget som präst.

Tystnadsplikten

Läronämnden beskrev i ett yttrande 1996 att tystnadsplikten är identitetsmässigt grundläggande både för prästen och kyrkan och sedan diakonens tystnadsplikt infördes 2000 är det foljdriktigt att inkludera också denna i beskrivningen.

Tystnadsplikten för präst respektive för diakon skiljer sig åt och den som vigs till ett nytt uppdrag går in i detta uppdrag med dess tystnadsplikt, så att tystnadsplikten följer uppdraget.

I 31 kap. 9 § respektive 32 kap. 9 § anges att den som ”är eller har varit” behörig att utöva uppdraget som präst respektive diakon har tystnadsplikt för uppgifter som han eller hon därvid har fått veta. Genom uttrycket ”är eller har varit” står det enligt kyrkostyrelsens mening klart att tystnadsplikten för sådana uppgifter gäller för all framtid. Att tystnadsplikten och dess innebörd är knuten till det uppdrag som utövas eller har utövats följer av ordet ”därvid”. Den tystnadsplikt som gällde när uppgifterna lämnades gäller alltså även fortsättningsvis, både om prästen eller diakonen senare har fått ett annat uppdrag inom vigningstjänsten och därför inte längre får utöva det tidigare uppdraget och om prästen eller diakonen inte längre är behörig att utöva vigningstjänsten.

Ekumeniskt samråd

De kyrkoordningsändringar som kyrkostyrelsen nu föreslår är enligt kyrkostyrelsens mening inte sådana att ekumeniskt samråd anses nödvändigt. Däremot avser kyrkostyrelsen att, i samband med att kyrkostyrelsen överlämnar förslaget till kyrkoordningsändringar till kyrkomötet, informera berörda kyrkor och samfund om förslaget.

Övrigt

Kammarkollegiet utfärdar förordnande till den som har rätt att förrätta en vigsel. I Svenska kyrkan ges förordnande till präster att vara vigsselförrättare och förordnandet återkallas när prästen inte längre ska ha det. När en präst vigs till diakon ska stiftets domkapitel underrätta kyrkostyrelsen så att begäran om återkallelse av förordnande som vigsselförrättare kan göras hos Kammarkollegiet i samband med diakonvigningen.

Den som inte längre får utöva vigningstjänsten som diakon ska återlämna diakonemblemet. Kyrkostyrelsen hänvisar i detta till skriften *Svenska kyrkans diakonemblem samt diakonens högtidskläder och officiella kläder*, 2014, där det anges att diakonemblemet är ett lån som återlämnas till ett stift då han eller hon inte längre har rätt att utöva uppdraget som diakon.

1.6 Ikraftträdande

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. Det bedöms inte föreligga behov av övergångsbestämmelser.

1.7 Konsekvenser

Konsekvenser för barn

Förslagen medför inga särskilda konsekvenser för barn.

31 kap.

1 §

I bestämmelsen har införts ett andra stycke enligt vilket den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon därefter inte får utöva uppdraget som präst.

Den som inte får utöva uppdraget som präst får inte heller anställas på en befattning som präst vilket framgår av 34 kap. 8 §.

Uppgifter som personen fått veta under bikt eller enskild själavård när han eller hon utövade uppdraget som präst omfattas av prästens tystnadsplikt.

Bestämmelsen gäller även den som har vigts både till uppdraget som diakon och till uppdraget som präst innan bestämmelsen trädde i kraft.

Övervägandena finns i avsnitt 1.5.

32 kap.

1 §

I bestämmelsen har införts ett andra stycke enligt vilket den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst därefter inte får utöva uppdraget som diakon.

Den som inte får utöva uppdraget som diakon får inte heller anställas på en befattning som diakon vilket framgår av 34 kap. 8 §.

Uppgifter som personen fått veta under enskild själavård när han eller hon utövade uppdraget som diakon omfattas av diakonens tystnadsplikt.

Bestämmelsen gäller även den som har vigts både till uppdraget som diakon och till uppdraget som präst innan bestämmelsen trädde i kraft.

Övervägandena finns i avsnitt 1.5.

2 Övriga ändringar och rättelser

2.1 Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

2.2 Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,

dels att 44 kap. 5 §, 54 kap. 4, 11 b och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 54 kap. 11 b § ska lyda ”Förbud mot att röja uppgifter vid personuppgiftsbehandling m.m.”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

44 kap.

5 §

Församlingarnas kostnader för kyrkobyggnader utjämnas genom avgifter och bidrag. De församlingar som den 1 januari året före bidragsåret hade fler kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet kyrkotillhöriga per kyrka i landet vid samma tidpunkt ska betala en kyrkobyggnadsavgift. De församlingar som hade färre kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad än medeltalet ska i stället få ett kyrkobyggnadsbidrag.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas *för varje kyrkobyggnad* på grundval av skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal.

Avgifter och bidrag fastställs varje år och beräknas på skillnaden mellan antalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i församlingen och medeltalet kyrkotillhöriga per kyrkobyggnad i landet. Skillnaden multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal *och antalet kyrkobyggnader i församlingen*.

54 kap.

4 §

Inom kyrkans personaladministration gäller förbud mot att röja uppgifter om en anställds eller förtroendevalds personliga förhållanden. Förbudet gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men. Förbudet gäller dock inte uppgifter om lön, förmåner och andra anställningsvillkor.

Vid rekrytering av personal gäller förbud mot att röja uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller liknande om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att personen i fråga eller någon närstående lider men.

Av lagen (2021:000) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

11 b §

Förbud gäller mot att röja personuppgifter om det kan antas att ett utlämnande skulle medföra att uppgifterna behandlas i strid med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), eller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning framgår att förbud mot att röja uppgifter gäller i viss verksamhet enligt den lagen.

15 §

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3–4 d, 5–11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3, 4 § första och andra styckena, 4 a–11 a, 11 b § första stycket, 11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. socialnämnden enligt 13 a §, eller
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2022.

2.3 Ärendet och dess beredning

Kyrkostyrelsen föreslår regelmässigt övriga ändringar och rättelser i kyrkoordningen utifrån under året uppmärksammade behov av sådana. Dessa ändringar är av sådan karaktär att de inte har föranlett behov av remissbehandling. I detta avsnitt föreslås några övriga ändringar. Något behov av rättelser har inte uppmärksamats.

2.4 Överväganden och förslag

2.4.1 Förtydligande av beräkningsgrunden avseende kostnadsutjämning för kyrkobyggnader

Kyrkostyrelsens förslag: Ett förtydligande ska göras i beskrivningen av hur kyrkobyggnadsavgift respektive kyrkobyggnadsbidrag beräknas.

Ändrad paragraf: 44 kap. 5 § kyrkoordningen.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

Den gällande lydelsen av bestämmelsen i 44 kap. 5 § kyrkoordningen om utjämning av kostnader för kyrkobyggnader beslutades av kyrkomötet år 2016 (KsSkr 2016:6, EE 2016:1, KmSkr 2016:7). Ändringarna trädde i kraft 1 januari 2018 och tillämpas genom övergångsbestämmelser fullt ut sedan 1 januari 2021.

Enligt gällande lydelse av 44 kap. 5 § andra stycket kyrkoordningen förutsätts att beräkningen utförs per kyrkobyggnad i en församling, medan beräkningen i praktiken utförs genom summan av antalet kyrkobyggnader i församlingen. Resultatet av denna beräkning är densamma.

I syfte att uppnå enhetlighet mellan sättet som beräkningen i praktiken genomförs på och hur beräkningsgrunden uttrycks i regleringen, föreslås ett förtydligande genom en justering av lydelsen i andra stycket första och andra meningen så att dessa tydligare ger uttryck för hur komponenten beräknas inom den ekonomiska utjämningen. Det föreslagna förtydligandet innebär ingen ändring i sak.

2.4.2 Erinran om tystnadsplikter enligt lag

Kyrkostyrelsens förslag: Ett tillägg i form av en erinran om tystnadsplikt enligt två lagar ska göras i ett nytt stycke i 54 kap. 4 § respektive 11 b § kyrkoordningen. Vidare ska, som en konsekvens av detta, hänvisningarna i 15 § justeras. En ändring ska till följd av detta också göras av rubriken närmast före 11 b §.

Ändrade paragrafer: 54 kap. 4, 11 b och 15 §§ kyrkoordningen.

Skälen för kyrkostyrelsens förslag

En ny lag om skydd för visselblåsare föreslås träda i kraft 17 december 2021, lag (2021:000) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Lagen innebär bland annat att arbetsgivare i privat verksamhet med fler än 50 anställda måste inrätta ett rapporteringssystem – en så kallad intern rapporteringskanal – för visselblåsning. För privata arbetsgivare med fler än 249 anställda ska denna funktion vara på plats den 17 juli 2022 och för övriga arbetsgivare senast den 17 december 2023. Av lagen framgår att det i enskild verksamhet ska råda tystnadsplikt som innebär att den som hanterar ett uppföljningsärende inte obehörigen får röja en uppgift som kan avslöja identiteten på den rapporterade personen eller någon annan enskild som förekommer i ärendet.

Sedan tidigare finns det i 54 kap. 2 § andra stycket samt 4 e § andra stycket kyrkoordningen erinran om att det i vissa lagar finns föreskrifter om tystnadsplikt som även berör kyrkans personal när den arbetar i där angiven verksamhet. Mot bakgrund av att det nu införs ytterligare en tystnadsplikt enligt lag, som kan komma att gälla i verksamhet i vissa enheter inom kyrkan, bör detta erinras om i kyrkoordningen. Då skydd för visselblåsare relaterar till personalfrågor, föreslås att erinran tas in såsom ett tillägg, i form av ett tredje stycke, i 54 kap. 4 § som rör förbud inom kyrkans personaladministration.

Vidare bör det införas en erinran om den tystnadsplikt som enligt 1 kap. 8 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller för dataskyddsombud. En sådan erinran föreslås tas in som ett andra stycke till bestämmelsen i 54 kap. 11 b § som rör förbud mot att röja personuppgifter vid personuppgiftsbehandling. För att det ska bli tydligt att bestämmelsen i 11 b § utvidgas, föreslås även ett tillägg i form av ett ”m.m.”, i rubriken närmast före 11 b §.

Mot bakgrund av de tillägg som föreslås i 54 kap. 4 och 11 b §§ behöver det även göras en justering i hänvisningarna i 54 kap. 15 § så att de nya styckena i nämnda bestämmelser undantas i 15 §, i likhet med vad som gäller för bestämmelserna i 2 § andra stycket och 4 e § andra stycket.

Kompletterande information

Avslutningsvis vill kyrkostyrelsen uppmärksamma kyrkomötet på att de förslag till ändringar i 54 kap. 4 § tredje stycket samt 15 § kyrkoordningen som kyrkostyrelsen lägger fram är baserade på en proposition, och att riksdagen ännu inte har antagit regeringens förslag om en ny lag till skydd för visselblåsare vid tidpunkten för när kyrkostyrelsen senast måste fatta beslut om denna skrivelse. Propositionen är dock baserad på ett EU-direktiv som måste implementeras senast den 17 december 2021. Kyrkostyrelsen kommer att tillse att kyrkomötet ges kompletterande information om lagstiftningsärendet inför behandling och beslut av ärendet.

2.5 Ikraftträdande

Kyrkostyrelsen föreslår att bestämmelserna ska träda i kraft 1 januari 2022. Det bedöms inte föreligga något behov av övergångsbestämmelser. Det ska dock noteras att det beträffande ändringar i 54:e kapitlet gäller en särskild beslutsordning enligt 11 kap. 19 § kyrkoordningen, vilket innebär att det krävs kvalificerad majoritet för att de föreslagna ändringarna ska träda i kraft vid föreslaget datum. Om kvalificerad majoritet inte erhålls får kyrkomötet ändra bestämmelsen med enkel majoritet genom två likalydande beslut. Vid en sådan situation kommer dock datum för ikraftträdande att behöva justeras.

2.6 Konsekvenser

Allmänna konsekvenser

De föreslagna ändringarna bidrar till ett tydligt och korrekt regelverk, vilket är viktigt för att upprätthålla legitimiteten och förtroendet för de inomkyrkliga bestämmelserna.

Konsekvenser för barn

Förslagen bedöms inte medföra några direkta eller indirekta konsekvenser för barn.

2.7 Kommentar till bestämmelserna i kyrkoordningen

44 kap.

5 §

I *andra stycket* görs justeringar av lydelsen, i syfte att förtydliga hur beräkningen utförs.

I första meningen utgår bland annat ordet *kyrkobyggnad*, vilket klargör att det är per församling som avgifter och bidrag fastställs. Beräkningen i detta första led innebär att resultatet avser samtliga kyrkobyggnader i församlingen i stället för en beräkning per kyrkobyggnad som sedan läggs samman. Första stycket har anpassats efter hur övriga bestämmelser om kostnadsutjämning är utformade.

I andra meningen görs sist i stycket ett tillägg som innebär att resultatet av beräkningen i det första ledet, utöver att multipliceras med ett av kyrkostyrelsen fastställt utjämningsstal, också ska multipliceras med antalet kyrkobyggnader i församlingen. Ändringarna medför ingen ändring i sak.

Övervägandena finns i avsnitt 2.4.1.

54 kap.

4 §

Ett tillägg i form av ett tredje stycke har gjorts för att erinra om att det i lag (2021:000) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden finns föreskrifter om tystnadsplikt som även berör kyrkans personal när den arbetar i där angiven verksamhet. Med tystnadsplikten följer också ett motsvarande förbud mot att röja skriftliga uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 2.4.2.

11 b §

Ett tillägg i form av ett andra stycke har gjorts för att erinra om att det i lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning finns föreskrifter om tystnadsplikt för dataskyddsombud. Med tystnadsplikten följer också ett motsvarande förbud mot att röja skriftliga uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 2.4.2.

15 §

Bestämmelsen har justerats på så sätt att den inte omfattar de nu föreslagna tilläggen i 4 § tredje stycket samt 11 b § andra stycket, i likhet med vad som gäller för upplysningarna i 2 § andra stycket och 4 e § andra stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 2.4.2.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2021:4

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 8 juni 2021.

Närvarande: Antje Jackelén, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Daniel Tisell, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Mats Hagelin, Agneta Hyllstam, Lars Johnsson, Berth Löndahl, Marie Rydén Davoust, Elisabeth Rydström, Erik Sjöstrand och Margareta Winberg samt tjänstgörande ersättarna Daniel Engström och Daniel Larson.

Föredragande: rättschef Maria Lundqvist Norling.

Kyrkostyrelsen beslutade i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2021:4 Ändringar i kyrkoordningen.